

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, ymholiadau neu os hoffech ragor o wybodaeth, cysylltwch â'r:

Adran Therapi Iaith a Lleferydd Taflod Hollt

Ffôn: (01792) 703854

Dydd Llun - Dydd Gwener (ac eithrio gwyliau banc)

8.30am tan 4.30pm

Mae peiriant ateb y tu allan i oriau ar gael

neu'r

Adran Deintyddiaeth Adferol

Ffôn: (01792) 703101

Dydd Llun - Dydd Gwener (ac eithrio gwyliau banc)

8.30am tan 4.30 pm

Bwrdd Golygyddol: 814
Dyddiad Cyhoeddi: Mehefin 2013
Dyddiad Adolygu: Tachwedd 2020
Dyddiad Adolygu Nesaf: Tachwedd 2022
Awdur: Therapïddion Iaith a Lleferydd Taflod Hollt,
Canolfan Gwefus a Thafod Hollt Cymru

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Bae Abertawe
Swansea Bay University
Health Board

Offer Prosthetig Lleferydd

Y Ganolfan Cymraeg i
Wefus a Thafod Hollt
The Welsh Centre for
Cleft Lip & Palate

Therapi Iaith a Lleferydd

Ysbyty Treforys, Abertawe, SA6 6NL

<https://sbuhb.nhs.wales/hospitals/a-z-hospital-services/cleft-team/>

Gofalu am eich offeryn lleferydd

- Dylid gwisgo'r offeryn lleferydd yn ystod y dydd yn unig. Yn ystod y nos gallwch ei olchi mewn dŵr a'i storio mewn cynhwysydd addas.
- Pan fyddwch yn storio'ch offeryn lleferydd, rhwch ychydig o ddiferion o ddŵr yn y cynhwysydd. Bydd hyn yn atal yr offeryn rhag sychu.
- Peidiwch byth â gadael eich offeryn lleferydd allan yn yr awyr oherwydd bydd yn sychu, cracio a gwanhau. Cadwch yr offeryn yn llaith, ond peidiwch â'i adael mewn dŵr.
- Ar unrhyw adeg yn ystod y dydd gallwch rinsio'ch offeryn o dan ddŵr oer a defnyddio brws dannedd a phast dannedd hefyd i'w lanhau a'i adnewyddu. Peidiwch â defnyddio cynnyrch glanhau dannedd doddi fel Steradent.
- Gall rhai pobl wisgo'r offeryn pan fyddan nhw'n bwyta. Os gallwch, rinsiwch yr offeryn o dan ddŵr twym ar ôl bwyta i symud unrhyw weddillion bwyd a cheisiwch osgoi bwydydd gludiog.
- Osgowch sgrwbio'r clipiau metel oherwydd gall hyn achosi iddyn nhw aflunio, ac efallai y bydd yn effeithio ar ffitiad yr offeryn.
- Mae rhai cleifion yn dweud bod yr offeryn yn blasu'n rhyfedd ar ôl bod yn y cynhwysydd dros nos. Bydd rhedeg yr offeryn dan ddŵr a'i lanhau â phast dannedd yn lleihau hyn.

Beth yw offeryn lleferydd?

Mae offeryn lleferydd yn cynnwys plât sy'n cael ei osod yn eich ceg. Mae'n dechrau ar flaen eich ceg ac yn ehangu dros do'r geg.

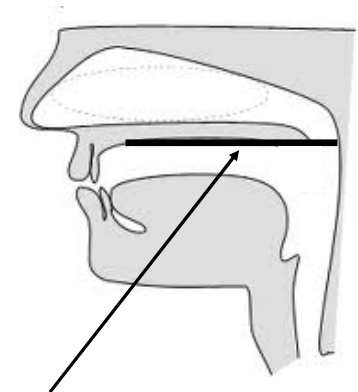
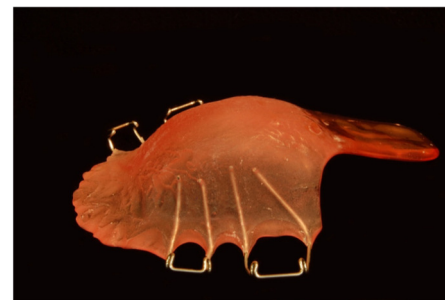
Mae dau fath o offeryn prosthetig lleferydd:

- offeryn codi'r daflod
- bŷlb lleferydd

Gall y ddau fod yn effeithiol o ran lleihau llif aer i lawr y trwyn wrth siarad. Yn dilyn asesiad gofalus bydd y tîm yn penderfynu pa offeryn yw'r mwyaf priodol i chi.

Offeryn codi'r daflod

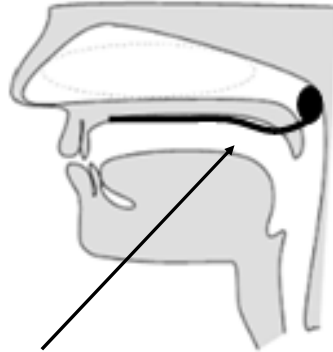
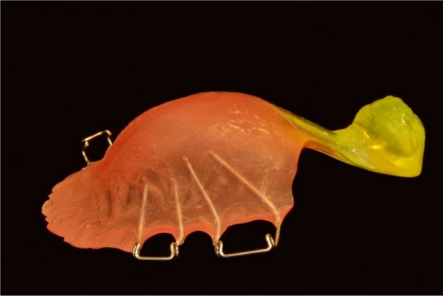
Fel y dangosir yn y llun isod mae'r plât acrylig yn ymestyn tuag yn ôl trwy ddal y daflod feddal mewn safle unionsyth.

Offeryn codi'r daflod yn ei le

Offeryn bÿlb lleferydd

Fel y dangosir yn y llun isod mae'r plât acrylig yn ymestyn y tu ôl i'r daflod feddal (rhan feddal to'r geg) gan orffen mewn pelen acrylig.

Bÿlb lleferydd yn ei le

A allaf wisgo'r offeryn lleferydd yn y gwely?

Na allwch. Gallwch ei wisgo pan godwch yn y bore a'i dynnu cyn mynd i'r gwely.

Sut y gallai offeryn lleferydd fod o fudd i mi?

Mae therapydd iaith a lleferydd wedi'ch asesu ac mae'r asesiad wedi dangos bod aer yn dod i lawr eich trwyn pan fyddwch yn siarad ac mae hyn yn achosi anawsterau i chi. Gall gwisgo offeryn helpu i leihau'r aer hwn a gwneud eich lleferydd yn gryfach, yn uwch ac yn gliriach.

Ydy'r offeryn yn anghysurus i'w wisgo?

Mae rhai cleifion yn teimlo anghysur ar y dechrau, ond os yw'r lleferydd yn ffitio'n gywir ni ddylech deimlo'r anghysur.

A fyddaf yn gallu bwyta ac yfed pan fyddaf yn ei wisgo?

Gall rhai cleifion fwyta ac yfed gyda'r offeryn lleferydd yn ei le, ac mae pobl eraill yn ei chael ychydig yn anodd ac felly mae'n well ganddynt ei dynnu cyn bwyta. Mae'r rhan fwyaf o gleifion yn llwyddo i yfed gyda'r offeryn yn ei le.

A fydd yn effeithio ar fy anadlu?

Na fydd. Ni ddylai offeryn sy'n ffitio'n dda effeithio ar eich anadlu.

Faint o amser mae'n ei gymryd i wneud offeryn lleferydd?

Yn gyntaf, bydd rhaid i chi gael asesiad llawn gan y deintydd adferol ymgynghorol. Bydd angen argraffau deintyddol a bydd cyfres o apwyntiadau'n cael eu trefnu. Fel arfer mae'n cymryd isafswm o bum apwyntiad i adeiladu'r offeryn sylfaenol ac ychydig o apwyntiadau ychwanegol i wneud yr addasiadau terfynol.

Ble bydd yr apwyntiadau'n cael eu cynnal?

Cynhelir yr apwyntiadau yn yr Adran Deintyddiaeth Adferol, Ysbyty Treforys.

A fydd angen rhagor o asesiadau arnaf?

I'ch helpu i gael offeryn sy'n eich ffitio'n dda efallai y bydd rhaid i chi gael pelydr x (fideofflwrosgopi o'ch taflod) yn ogystal â llygad hud (endosgopi), ond byddwn yn trafod hyn â chi, os bydd angen. Trwy gydol eich triniaeth mae'n bosibl y bydd angen asesiadau lleferydd ychwanegol arnoch.

Beth yw'r clinig offer lleferydd?

O bryd i'w gilydd, efallai y byddwch yn cael apwyntiad i ddod i'r clinig offer lleferydd. Bydd hyn yn rhoi cyfle i chi drafod eich triniaeth â'r deintydd adferol ymgynghorol a'r therapydd iaith a lleferydd. Pan fydd eich offeryn lleferydd wedi cael ei gwblhau, cewch eich adolygu bob blwyddyn yn y clinig offer lleferydd.